

Lahti

Työllisyyspalvelujen palvelusuunnitelma 2.0

12.12.2024

Palvelusuunnitelma kuvaa, kuinka kunnille siirtyvien lakisääteisten TE-palvelujen, niitä täydentävien palvelujen sekä tukipalveluiden toiminnot järjestetään ja tuotetaan Lahden kaupungilla vuodesta 2025 eteenpäin.

Palvelusuunnitelma toimii sekä lyhyen että pitkän aikavälin tiekarttana siihen, miten Lahden työllisyyspalvelujen tulee vuodesta 2025 edetä palvelutuotannon toteuttamisessa ja kehittämisessä.

Tausta:

Elinvoima- ja työllisyysjaosto hyväksyi Työllisyyspalvelujen palvelusuunnitelman 27.8.2024 *). Suunnittelutyön toivottiin kuitenkin jatkuvan entistä konkreettisempaan suuntaan.

Tässä Palvelusuunnitelman versiossa 2.0 on poimittu elokuussa hyväksytyt linjaukset ja lisätty niistä johdettavia konkreettisia kehittämistoimenpiteitä sekä toteuttamisen aikataulua.

*) <https://lahti-prod.oncloudos.com//cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=20241004-4>

Sisällys

Tiivistelmä

Johdanto ja palvelusuunnitelman laadinta

Työllisyyspalvelujen palveluluokittelu

Työllisyyspalvelujen keskeiset linjaukset

1. Budjetti
2. Kohderyhmä
3. Palvelut
4. Vapaaehtoiset avustukset
5. Palvelujen tuottaminen

Lyhyen ja pitkän aikavälin kehittämistoimet

6. Kaupunkitasoiset kehittämiskohteet

6.1 Sosiaalinen vastuu

6.2 Ekosysteemien hyödyntäminen

7.-8. Osaavan työvoiman saatavuus

7. Työnantajapalvelut

8. Maahanmuuttajat

9. Jatkokehittämistoimet, talous ja tiedolla johtaminen

Muutosvaiheen riskit

Tiivistelmä

- Vuoden 2025 alusta nykyiset TE-toimistot lakkaavat ja työllisyyden kuntakokeilut päättyvät määräaikaisina. TE-palvelut siirtyvät kunnille tai kuntien muodostamille työllisyysalueille. Tämä palvelusuunnitelma kuvaa, kuinka Lahden kaupungille siirtyvät lakisääteiset TE-palvelut, niitä täydentävät palvelut sekä niitä tukevat toiminnot järjestetään ja tuotetaan vuodesta 2025 eteenpäin.
- 27.8.2024 hyväksytyssä palvelusuunnitelmassa linjataan 9 eri otsikon alla työllisyyspalvelujen toimintaa vuodelle 2025:

- 1) Budjetti:** työllisyyspalvelujen järjestämisestä aiheutuneita toimintakustannuksia sekä työttömyysetuuksien maksuosuuksista aiheutuvia kustannuksia tullaan seuraamaan erillisinä kohteina. Palvelutuotannon osalta on lähtökohtaisesti pysyttävä budjetissa ja tarvittaessa sopeutettava toimintaansa budjetissa pysyäkseen.
- 2) Kohderyhmät:** Jatkossa työllisyyspalvelut kohdentaa vaikuttavia palveluja ja/tai toimenpiteitä erityisesti nuoriin ja juuri työttömäksi jääneisiin. Näin ehkäistään pitkäaikaistyöttömyyden syntymistä ja hillitään työttömyysetuuksien kustannusten kasvua.
- 3) Palvelut:** Työllisyyspalvelut tulee karsimaan eri kohderyhmille myönnettäviä palveluja, jotka eivät suurella todennäköisyydellä johda pysyvään työllistymiseen tai lisää merkittävästi työnhakijan edellytyksiä siirtyä työelämään.
- 4) Vapaaehtoiset avustukset:** Ensi vuoden aikana työllisyyspalvelut tarkastelee nykyisiä avustuksia kriittisesti ja käytössä olevia avustusmuotoja kehitetään edelleen tai lakkautetaan. Samalla pohditaan uusia, vaikuttavampia avustuksia, jotka vastaavat Lahden kaupungin ja TE-uudistuksen tavoitteisiin.
- 5) Palvelujen tuottaminen:** Työllisyyspalvelujen ostopalveluissa suositaan innovatiivisia ratkaisuja ja tulosperusteista hankintaa. Kumppanuusmallilla tuotettavia palveluja kehitetään edelleen ensi vuoden aikana, sillä jatkossa palvelujen tuottamisessa tulisi hyödyntää sidosryhmiä ja koko ekosysteemiä entistä enemmän.
- 6) Kaupunkitasoiset kehittämiskohteet:** Kaupungin sosiaaliseen vastuuseen, ekosysteemien hyödyntämiseen sekä osaavan työvoiman saatavuuteen tarvitaan kaupunkitasoiset ratkaisut, koska niillä on suuri merkitys työllisyyspalvelujen onnistumiselle ja etuuksien tuottamille kustannuksille.
- 7) Osaavan työvoiman saatavuus, työnantajapalvelut:** Kaupungilla on toimivat työnantaja- ja yrityspalvelut, joka tarkoittaa toimivaa työnvälitystä ja yhteistyötä Ladecin ja alueen oppilaitosten kanssa. Toimivaa yhteistyötä tiivistetään entisestään ja sidotaan yhteen oppilaitosten kanssa tehtävään yhteistyöhön, jotta voidaan nopeuttaa työhön sijoittumista.
- 8) Osaavan työvoiman saatavuus, maahanmuuttajat:** Työllisyyspalveluissa tulee toimimaan tehokkaat työtä hakevien maahanmuuttajien kotouttamis- ja työllistämispalvelut, jossa kotoutumisajan jälkeen maahanmuuttajat asioivat työnhakuammattinsa mukaisesti ammattialakohtaisissa työnhakijapalveluissa. Myös tämä uudistus lisää maahanmuuttajien kotoutumista ja pitovoimaa.
- 9) Jatkokehittämistoimet, talous ja tiedolla johtaminen:** Työllisyyspalveluissa tullaan kilpailuttamaan ja teettämään loppuvuoden 2024 aikana kustannus-hyöty-analyysi työmarkkinatuen rahoitusmallin muutoksista suhteessa työvoimapalvelujen järjestämiseen, palvelujen tuottamiseen ja niiden vaikuttavuuteen. Lisäksi tiedolla johtamisen ja ennakoinnin osaamista tullaan vahvistamaan.

Johdanto ja palvelusuunnitelman laadinta

- Palvelusuunnitelma laaditaan työllisyyspalveluissa vuosittain ohjaamaan niin lakisääteisten kuin vapaaehtoisten palvelujen tuottamista ja toteuttamista.
- Lisäksi palvelusuunnitelma toimii sekä lyhyen että pitkän aikavälin tiekarttana siihen, mitä Lahden työllisyyspalvelujen tulee jatkossa kehittää palvelutuotannon toteuttamisessa.
- Vuonna 2024 hyväksytty palvelusuunnitelma keskittyy tulevan työvoimaviranomaisen uuden tehtävän haltuunottoon, palvelutuotannon käynnistämiseen ja toiminnan vaikuttavuuden lisäämisen edellyttämiin kehittämistoimenpiteisiin.
- Vuoden 2024 palvelusuunnitelma laadittiin yhteistyössä ja vuoropuhelussa luottamushenkilöiden sekä avainasemassa olevien virkamiesten kanssa. Palvelusuunnitelmaprosessissa vuonna 2024 työllisyyspalveluja auttoi konsulttiyhtiö MDI.

Työllisyyspalvelujen palveluluokittelu

- Työllisyyspalvelujen palvelukokonaisuus pitää sisällään niin työnantajille kuin työnhakija-asiakkaille suunnattuja lakisääteisiä ja vapaaehtoisia palveluja.
- Osa lakisääteisistä palveluista tulee järjestää määrärahasta riippumatta, mm. työttömyysetuuksien kuntaosuusmaksut sekä lakisääteinen palvelutaso.
- Osa lakisääteisistä palveluista on määrarahariippuvaisia ja niitä voidaan järjestää tai tuottaa sovitun määrärahasumman puitteissa.
- Lakisääteisissä palveluissa on myös tarvesidonnaisia palveluja, joita tulee järjestää, mikäli laissa säädetyt tarveperusteet edellyttävät, kuten muutosturvakoulutus tai kotoutumiskoulutus.
- Lakisääteisten palvelujen lisäksi työllisyyspalveluilla on ollut vapaaehtoisia palveluja, joilla on edistetty työllistymistä tai tuettu heikossa työmarkkina-asemassa olevien edellytyksiä saada työtä.
- Toimeksiantotehtävät ovat esimerkiksi muiden tahojen kanssa sovittuja yhteistyötapoja tai sisäisesti saatuja toimeksiantoja.

Työllistämisen edistäminen osana kunnan lakisääteisiä tehtäviä

Kunnan lakisääteiset tehtävät*				
Vapaaehtoinen	Määräraha-sidonnainen	Määrärahasta riippumaton	Tarvesidonnainen	Toimeksiantotehtävä
Järjestäminen kunnan harkinnassa.	Järjestettävä. Laajuus, käytettävät resurssit ja määrärahat kunnan harkinnassa.	Järjestettävä ja osoitettava määrärahat.	Järjestettävä, mikäli lailla säädetyt tarveperusteet edellyttävät.	Voi järjestää niin sovittaessa.
2,6 milj. euroa	14.3 milj. euroa	29,8** milj. euroa	1,0 milj. euroa	X milj. euroa
<ul style="list-style-type: none"> • Lahti-lisä yhdistyksille • Rekrytointipalkkio yrityksille • Kesätyösetelit • Kesäharjoittelijat • Ympäristöpaja • Nuorten pajat • Yhdistysten avustukset 	<ul style="list-style-type: none"> • Palkkatuen ja starttirahan määrät • Valmennusten, palvelujen ja työvoimakoulutusten määrä ja laajuudet • Asiakaspalvelut • Digitaalisten palvelujen osuus • Monialainen palvelu (TYP) 	<ul style="list-style-type: none"> • Työmarkkinatuen kuntaosuus • Lakisääteinen taso asiakaspalvelusta, jotta lain puitteet ja määräajat täyttyvät • Lakisääteinen taso asiakkaille suunnatuista palveluista ja koulutuksista 	<ul style="list-style-type: none"> • Muutosturva • Rekrytointikoulutus /lomautuskoulutus • Yhteishankinta-koulutus • Kotoutumiskoulutukset ja kotoutumispalvelut 	<ul style="list-style-type: none"> • Yhteisen tekemisen taso ja määrä Päijät-Hämeen työllisyysalueen sekä muiden työllisyysalueiden kanssa • Valtakunnallinen yhteistyö työllisyysalueiden kesken

**pitäen sisällään työttömyysturvan rahoitusvastuun

Luvut perustuvat kaupunginjohtajan talousarvioesitykseen.

Työllisyyspalvelujen keskeiset linjaukset

1. Budjetti

LINJAUS: työllisyyspalvelujen järjestämisestä aiheutuneita toimintakustannuksia sekä työttömyysetuuksien maksuosuuksista aiheutuvia kustannuksia tullaan seuraamaan erillisinä kohteina. Palvelutuotannon osalta on lähtökohtaisesti pysyttävä budjetissa ja tarvittaessa sopeutettava toimintaansa budjetissa pysyäkseen.

- Konkreettinen toimi: kumpaakin kustannuslajia seurataan kuukausittain ja samalla ennakoidaan tuleva kehitys.
- Konkreettinen toimi: Palkkatuen ja työllisyyspalvelujen myöntämien muiden tukien vaikuttavuuden seuranta varten hankitaan seurantajärjestelmä.
- Määrärahojen kohdennus palveluille ja toiminnoille tarkentuu käyttösuunnitelman valmistelun yhteydessä. Käyttösuunnitelma käsitellään tammikuussa elinvoima- ja työllisyysjaostossa.

2. Kohderyhmä

LINJAUS: Jatkossa työllisyyspalvelut kohdentaa vaikuttavia palveluja ja/tai toimenpiteitä erityisesti nuoriin (alle 29-v) ja juuri työttömäksi jääneisiin (0-6 kk). Näin ehkäistään pitkäaikaistyöttömyyden syntymistä ja hillitään työttömyysetuuksien kustannusten kasvua.

Panostus juuri työttömäksi jääneisiin:

- Juuri työttömäksi jääneisiin panostaminen vaatii vahvaa alkupalvelua, asiakkaan tuntemista, systemaattista toimintaa ja ohjeistusta, jotta alkuvaiheen palvelu on tasalaatuista.
- Konkreettinen toimi: työllisyyspalvelut laatii asiakastyötä tekeville tarkan ohjeistuksen alkuvaiheen palvelua ja prosessin hoitamista varten.
- Aikataulu: valmis

Panostus nuoriin:

- Jokainen alle 25-vuotias asiakas saa oman työntekijän, jonka kanssa hoitaa asiakkuutta.
- Nuoria palvellaan osana ammattialakohtaisia tiimejä.
- Ohjaamon matalan kynnyksen palvelut ovat avoinna kaikille alle 30-vuotiaille ja siellä voi asioida myös nimettömänä.
- Konkreettinen toimi: Nuorten palvelujen kehittäminen yhteistyössä nuorisopalveluiden kanssa.
- Aikataulu: Konkreettinen ehdotus valmis 30.6.2025 mennessä

3. Palvelut

LINJAUS: Työllisyyspalvelut tulee karsimaan niitä eri kohderyhmille myönnettäviä palveluja, jotka eivät suurella todennäköisyydellä johda pysyvään työllistymiseen tai lisää merkittävästi työnhakijan edellytyksiä siirtyä työelämään.

- Jotta asiakas ohjataan jatkossa ensisijaisesti työhön ja vasta toissijaisesti palveluihin, vaaditaan asiakaspalveluorganisaatiolta vahvaa alkupalvelua, asiakkaan tuntemista ja systemaattista toimintaa. Palveluiden kohdistaminen ja niihin ohjaaminen tapahtuu palvelusuunnitelman mukaisesti.
 - Konkreettinen toimi: Työn lähtökohtana on jatkossa tehokas työnvälityspalvelu. Valmistelun aikana on tehty työnvälityksen käsikirja, jota hyödynnetään uuden henkilöstön perehdyttämisessä uuteen toimintamalliin.
 - Aikataulu: valmis
 - Konkreettinen toimi: Ohjeistus palkkatuen myöntämiseen 2.1.2025 lukien
 - Aikataulu: valmis 31.12.2024 mennessä
 - Konkreettinen toimi: Toteutetaan työllisyyspalvelujen kustannusvaikuttavuuden arviointi
 - Aikataulu: valmis 15.1.2025 mennessä
 - Konkreettinen toimi: Kehitetään palkkatuen yms. vaikuttavuuden seurantajärjestelmä
 - Aikataulu: valmis 30.6.2025 mennessä

4. Vapaaehtoiset avustukset

LINJAUS: Ensi vuoden aikana työllisyyspalvelut tarkastelee nykyisiä avustuksia kriittisesti ja käytössä olevia avustusmuotoja kehitetään edelleen tai lakkautetaan. Samalla pohditaan uusia, vaikuttavampia avustuksia, jotka vastaavat Lahden kaupungin ja TE-uudistuksen tavoitteisiin.

- Koska työvoimapalvelujen järjestämisen vastuu siirtyy Lahden kaupungille 2025, myöntämisen periaatteet esimerkiksi Lahti-lisän osalta muuttuvat. Jo vuodelle 2025 on siis tarve tehdä muutoksia avustuksien ja tukien osalta.
- Konkreettinen toimi: Nykyisten avustusmuotojen kriittinen tarkastelu ja uusien, entistä vaikuttavampien avustuksien kehittäminen.
- Aikataulu: valmis 30.6.2025 mennessä
- Konkreettinen toimi: Avustusten ja kesätyösetelien käytön, kesäyrittäjyyden ja kaupungin kesätyöllistämisen linjaus ja käsittely elinvoima- ja työllisyysjaostossa.
- Aikataulu: valmis 31.1.2025 mennessä.
- Konkreettinen toimi: Kaupunginvaltuuston päätöksen mukaisesti tehdään yhteistyötä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa erityisesti nuorten osallisuuden, arjen toimivuuden ja työllisyyden parantamiseksi.

5. Palvelujen tuottaminen

LINJAUS: Työllisyyspalvelujen ostopalveluissa suositaan innovatiivisia ratkaisuja ja tulosperusteista hankintaa. Kumppanuusmallilla tuotettavia palveluja kehitetään edelleen ensi vuoden aikana, sillä jatkossa palvelujen tuottamisessa tulisi hyödyntää sidosryhmiä ja koko ekosysteemiä entistä enemmän.

- Tarkastellaan monipuolisesti hankittavien palvelujen hankintatapoja sekä huomioidaan erityisesti palvelujen vaikuttavuus.

- Konkreettinen toimi: Palvelujen tuottaminen monituottajamallilla vaikuttavuus huomioiden; omana palveluna, sidosyksikköhankintana, ostopalveluna ja kumppanuusmallilla.
- Aikataulu: työ aloitettu jo vuoden 2024 aikana, valmistuu vuoden 2025 aikana, kun asiakkaiden palvelutarve ja palveluiden vaikuttavuudesta saadaan tarkempaa tietoa.
- Konkreettinen toimi: Tiivistetään palvelutuottamisessa konkreettista yhteistyötä mm. Salpauksen kanssa Ohjaamon kaltaisen toiminnan osalta
- Aikataulu: valmistuu syksyn 2025 aikana
- Konkreettinen toimi: Selvitetään mahdollisuudet käynnistää henkilöasiakaspalvelun pilotti.
- Aikataulu: Selvitys toteutetaan kevään 2025 aikana

Lyhyen ja pitkän aikavälin kehittämistoimet

6. Kaupunkitasoiset kehittämiskohteet

LINJAUS: Kaupungin sosiaaliseen vastuuseen (6.1), ekosysteemien hyödyntämiseen (6.2) sekä osaavan työvoiman saatavuuteen (7-8) tarvitaan kaupunkitasoiset ratkaisut, koska niillä on suuri merkitys työllisyyspalvelujen onnistumiselle ja etuuksien tuottamille kustannuksille.

Jäljempänä jokaista näitä tarkastellaan erikseen.

6.1 Sosiaalinen vastuu

- Työllisyyden edistäminen on jatkossa osa Lahden kaupungin peruspalveluja, joka on integroitunut kaupungin muuhun toimintaan ja muiden toimialojen toiminta ja päätökset vaikuttavat työllisyyspalvelujen toimintaan ja sen tehtävässä onnistumiseen.
- Mitä sosiaalinen vastuu Lahden kaupungissa konkreettisesti tarkoittaa ja miten se näkyy eri toiminnoissa?
 - Konkreettinen toimi: Määritellä mitä on sosiaalinen vastuu ja sen merkitys konkreettisesti kaupunkitasoisesti. Linjaukset miten sosiaalinen vastuu huomioidaan ja rahoitetaan jokaisella toimialalla.
 - Aikataulu: Työ aloitetaan alkutalvesta 2025 ja päätökset tehdään syksyllä 2025. Linjaukset voimaan vuodesta 2026 alkaen.

6.2 Ekosysteemien hyödyntäminen

- TE-uudistuksen tavoitteena on vahvistaa työllisyyttä sekä lisätä palvelujen saatavuutta ja vaikuttavuutta tuomalla palvelut lähemmäksi asiakasta ja kytkemällä palvelut osaksi laajaa kuntaekosysteemiä (kunnan sisäinen ja ulkoinen ekosysteemi).
- Konkreettinen toimi: Käynnistetään kehitystyö: mitä ekosysteemiltä halutaan (esim. eri asiakasryhmien osalta), verkostojen kartoittaminen, puuttuuko jotakin, verkostojen systemaattinen johtaminen. Mitä tehdään kumppanuuksien nimissä, millaisia uusia kumppanuusmalleja tarvitaan, mitä ostetaan ostopalveluna. Mikä on kolmannen sektorin rooli.
 - Aikataulu: Työ aloitetaan 28.10. ja sitä jatketaan vuoden 2025 aikana. Työn tuloksena: Verkostokartta ja verkostojen tavoitteellinen johtaminen on kuvattu 30.9.2025 mennessä.
- Huomiona: Hyödynnetään jatkossa laadukkaalla, tavoitteellisella ja systemaattisella hankejohtamisella ulkoisesti rahoitettujen (EU ja muut rahoitusinstrumentit) strategisten työllisyyttä edistävien kehittämishankkeiden potentiaali.

7.-8. Osaavan työvoiman saatavuus

7. Työnantajapalvelut

LINJAUS: Kaupungilla on toimivat työnantaja- ja yrityspalvelut, joka tarkoittaa toimivaa työnvälitystä ja yhteistyötä Ladecin ja alueen oppilaitosten kanssa. Toimivaa yhteistyötä tiivistetään entisestään ja sidotaan yhteen oppilaitosten kanssa tehtävään yhteistyöhön, jotta voidaan nopeuttaa työhön sijoittumista.

- Konkreettinen toimi: Selkeän yhteistyömallin konseptointi sekä mittareiden asettaminen, jotta työnantajapalveluiden prosessi, yhteistyökäytännöt ja toimintamalli ovat sujuvia ja asiakaslähtöisiä vuoden 2025 alusta lähtien.
- Aikataulu: yhteiset käytännöt 31.12.2024 mennessä

8. Maahanmuuttajat

LINJAUS: Työllisyyspalveluissa tulee toimimaan tehokkaat työtä hakevien maahanmuuttajien kotouttamis- ja työllistämispalvelut, jossa kotoutumisajan jälkeen maahanmuuttajat asioivat työnhakuammattinsa mukaisesti ammattialakohtaisissa työnhakijapalveluissa. Myös tämä uudistus lisää maahanmuuttajien kotoutumista ja pitovoimaa.

- Konkreettinen toimi: Työllisyyspalvelujen ja International House Lahden toimintojen yhteensovittaminen niin, että maahan muuttaneiden palveluketju kaupungissa on saumaton.
- Aikataulu: 31.3.2025

9. Jatkokehittämistoimet, talous ja tiedolla johtaminen

LINJAUS: Työllisyyspalveluissa tullaan kilpailuttamaan ja teettämään loppuvuoden 2024 aikana kustannus-hyöty-analyysi työmarkkinatuen rahoitusmallin muutoksista suhteessa työvoimapalvelujen järjestämiseen, palvelujen tuottamiseen ja niiden vaikuttavuuteen. Lisäksi tiedolla johtamisen ja ennakoinnin osaamista tullaan vahvistamaan.

- Konkreettinen toimi: Tiedolla johtamista ja ennakoinnin osaamista tarkastellaan kokonaisuutena. Tiedolla johtamisen ja ennakoinnin osaaminen huomioidaan myös vuoden 2025 alussa käytävissä yhteistoimintalain mukaisissa neuvotteluissa ja tulevien tehtävänkuvien määrittelyssä.
- Aikataulu: 30.3.2025 mennessä

Muutosvaiheen riskit

Muutosvaiheen riskit

- Valtiolta siirtyvä maksatus- ja palveluvelka sekä etukäteen sidotun määrärahan taso
- Tehtävänkuvien ajantasaistaminen ja organisaation rakentuminen mahdollistuu vasta vuoden 2025 puolella yhteistoimintaneuvottelujen jälkeen
- Tehtävien hoitamisen kannalta riittävä resurssointi
- Käyttövelvoitteen piiriin kuuluvien tietojärjestelmien mahdolliset toimintahäiriöt
- Organisaatiokulttuurien ja toimintatapojen eroavaisuuksista johtuvat häiriöt
- Henkilöstön työote jatkuu samanlaisena kuin ennen uudistusta (= tekee työtä samalla tavalla)
- Palkkatuen ja muiden tukimuotojen sekä palveluhankintojen vaikuttavuus ei parane riittävästi.
- Taloudelliset riskit liittyen uuden toiminnan käynnistämiseen, rahoitusvastuun muuttumiseen ja työllisyystilanteen kehitykseen.

